

AA

I. WSTĘP

Podstawą opracowania jest umowa nr 2/2003 zawarta pomiędzy Wójtem Gminy Przykona a Eko-Efekt Sp. z o.o.

Obowiązek opracowania „Programu ochrony środowiska” wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., art. 17 oraz z ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, art. 10.

Zakres opracowania obejmuje następujące zagadnienia:

- opis stanu środowiska i działań podejmowanych w celu jego ochrony,
- cele i kierunki działań długoterminowe,
- plan działań w okresie krótkoterminowym na lata 2004 - 2007,
- narzędzia i instrumenty realizacji programu,
- harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu,
- kontrola realizacji programu.

AA

2. Zagospodarowanie obecne i planowane

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 11093 ha, a użytkowanie gruntów przedstawia się następująco :

- grunty orne	- 4825 ha,
- użytki zielone	- 1209 ha,
- sady	- 34 ha,
razem użytki rolne	- 6068 ha, co stanowi 54,70 % ogólnej powierzchni gminy,
- obszar KWB	- 724 ha,
- lasy	- 2.881 ha,
- pozostałe grunty	- 1.420 ha,
razem	- 5025 ha, co stanowi 45,30 % ogólnej powierzchni gminy

Najlepsze gleby występują w strefie centralnej i południowo - zachodniej gminy, na obszarach wysoczyznowych w rejonach wsi Bądków, Przykona, Wichertów, Gąsin, Kaczki Plastikowe oraz Zimotki.

Część północno-środkowa i północno-zachodnia gminy to tereny eksploatowane przez Kopalnię Węgla Brunatnego, w większości zrehabilitowane, obszar eksploatowany obecnie zajmuje już tylko 724 ha, czyli około 6% powierzchni gminy. Obszary zrehabilitowane są przeznaczone pod rekreację i pod zabudowę.

Dotychczas zrealizowano:

- zbiornik rekreacyjno-retencyjny w obrębie zwałowiska kopalnianego w osi starego koryta rzeki Teleszyny Środkowej o pojemności 3.303.071 m³ przy powierzchni zwierciadła wody na poziomie grawitacyjnego odpływu, o powierzchni 135 ha;
- wydzielono wokół zbiornika 135 działki rekreacyjne o powierzchni 6 – 10 arów.

W środkowej części terenu przeznaczonego pod budownictwo zaprojektowano główny ciąg pieszy, stanowiący dojście do terenów rekreacyjnych położonych nad

AA

zbiornikiem wodnym. Po obu stronach ciągu pieszego, projektowane są dwie działki przeznaczone pod lokalizację obiektów infrastruktury i obsługi rekreacji.

W części północno-zachodniej gminy na wschód od miejscowości Laski powyżej drogi krajowej znajduje się składowisko popiołów i żużli Elektrowni „Adamów”.

Również w części północnej gminy, na skraju zabudowy miejscowości Psary i obszaru poeksploatacyjnego kopalni zlokalizowano gminne składowisko odpadów i oczyszczalnię ścieków typu „Lemna”.

Część wschodnia gminy to Uniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmujący pas lasów o nazwie „Czarny Las” i teren pomiędzy Wartą a Teleszyną. Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje również fragment gminy od miejscowości Gąsin do doliny Teleszyny. Obszar chroniony zajmuje około 25% powierzchni gminy.

3. Charakterystyka społeczno-gospodarcza

Na terenie Gminy Przykona znajduje się 29 miejscowości, które wchodzą w skład 19 sołectw.

Liczba mieszkańców gminy jest równa 4152 osób (dane 31.12.2002 r.).

Od kilku lat utrzymuje się ujemne saldo migracji, spowodowane wysiedleniami z terenów zajmowanych przez kopalnię. Przeprowadzając analizę ruchu ludności można zauważyć, że liczba osób meldujących się na terenie gminy Przykona nie zwiększa się, lecz pozostaje na tym samym poziomie. Istnieją wprawdzie możliwości zakupu działek budowlanych na terenie gminy, lecz brak zakładów, które dałyby możliwość podjęcia pracy hamuje większy napływ ludności z innych terenów.

Podstawowym źródłem gospodarki na terenie Gminy Przykona jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują 6.068 ha, co stanowi 54,7 % ogólnej powierzchni gminy. Na obszarze tym uprawiane są głównie zboża i ziemniaki, tylko niewielką część zajmują sady (ok.30ha) i inne uprawy. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 8,55 ha, a ogólna ich liczba to 738 szt.

.....

AA

Na terenie gminy Przykona zarejestrowanych jest 85 podmiotów gospodarczych. Rodzaj prowadzonej przez nie działalności jest zróżnicowany, jednak dominującą formą są usługi i handel. Najczęściej występują usługi transportowe i budowlane. Do największych zakładów należą PPH „ANDREWEX” zajmujący się obróbką drewna i Zakłady Mięsne „PEKTUR”.

Gmina ma dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną. Sieć dróg gminnych i lokalnych o łącznej długości 77,2 km, w tym 63,95 km o nawierzchni asfaltowej. Występują również drogi krajowe o długości 13 km i powiatowe 28,9 km. Istotną pozycję wśród inwestycji zajmuje gospodarka wodno-ściekowa.

Zaplecze oświatowe i sportowe tworzą trzy szkoły podstawowe i gimnazjum oraz trzy sale sportowe z pełnym wyposażeniem i zapleczem sanitarnym. Najmłodsze dzieci korzystają z nowoczesnego przedszkola.

Na terenie gminy istnieją prywatne zakłady opieki zdrowotnej, biblioteka, 6 strażnic OSP, apteka, placówka pocztowa, policja, bank, dwie stacje paliw.

Zaawansowana jest również telefonizacja wsi. W obecnej chwili podłączonych ok.700 abonentów i kilka ogólnodostępnych aparatów telefonicznych. Z zakresu energetyki obsługę pełni Energetyka Kaliska Spółka Akcyjna w Kaliszu Rejonowy Zakład Energetyczny w Turku. Obecnie wszystkie gospodarstwa w gminie posiadają energię elektryczną.

.....

AA

I. CHARAKTERYSTYKA STANU ŚRODOWISKA

1. Zasoby wodne

Gmina Przykona pod względem hydrograficznym położona jest w zlewni rzeki Teleszyny - Kiełbaski, lewobrzeżnych dopływów Warty. Cieki te uchodzą do rzeki Warty w rejonie miasta Koła. W związku z budową kopalni odkrywkowej węgla brunatnego "Adamów" oraz Elektrowni "Adamów", bazującej na węglu brunatnym z tej kopalni, zaszły znaczne zmiany w naturalnej sieci hydrograficznej rzeki Teleszyny.

Stan czystości Teleszyny nie jest badany. W ramach monitoringu środowiska prowadzone są badania jakości wód Kiełbaski i Teleszyny przy ujściu do Warty. Z badań przeprowadzonych w 2001 roku wynikają następujące klasy czystości rzeki w zakresie:

- związków biogenych – III klasy czystości,
- substancji organicznych – II klasa czystości,
- zasolenia – II klasa czystości,
- zawiesiny ogólnej – III klasa czystości,
- stanu sanitarnego – jakość wody pozaklasowa,
- saprobowości – III klasa czystości.

Wody kopalniane odprowadzane do rzeki Teleszyny przyczyniły się do zanieczyszczenia wód powierzchniowych. Na jakość wód ma również wpływ zbiornik pulpy popiołów pochodzących z Elektrowni Adamów, który zlokalizowany jest w zachodniej części gminy.

W ramach rekultywacji terenów pokopalnianych wykonano zbiornik wodny w starym korycie rzeki Teleszyny, na północny - wschód od wsi Przykona.

Pojemność retencyjna zbiornika jest równa:

- 3.303.071 m³ przy powierzchni zwierciadła wody na poziomie grawitacyjnego odpływu, tj. 103,30 m npm

AA

Wydobycie węgla brunatnego ma decydujący wpływ na stan środowiska naturalnego na terenie gminy. W jego wyniku całkowicie przekształcone zostały duże obszary gminy. W efekcie prowadzonej odkrywkowej eksploatacji węgla powstało olbrzymie wyrobisko oraz zwały nadkładu. Dodatkowo w wyniku odwodnienia wyrobiska ponad połowa obszaru gminy znalazła się w strefie leja depresyjnego kopalni. Obniżenie poziomu wód gruntowych wpłynęło na osuszenie gruntów i pogorszenie warunków upraw rolnych i leśnych.

Ponadto na terenie gminy znajdują się złoża:

- Kruszywa naturalnego „ROGÓW”; są to złoża piasków o miąższości 3,1 – 8,6 m i ilości około 236 tys. ton przed rozpoczęciem eksploatacji; złożo było eksploatowane w latach 1984 – 1989, obecnie nie jest eksploatowane;
- Torfu w miejscowości Ewinów; charakteryzujące się małą miąższością, nie były dotychczas eksploatowane; Z uwagi na położenie złoża na terenie „Smulskiej Górki”, lokalizacji grodziska pierścieniowego z X – XII w., dotychczas nie rozpoczęto eksploatacji złoża.

3. Zasoby leśne i obszary prawnie chronione

Na terenie gminy ~ 25 % powierzchni zajmują lasy. Występują one w formie ciągłego kompleksu leśnego, głównie we wschodniej części. W drzewostanie dominuje sosna, w mniejszym stopniu brzoza i świerk.

Uzupełnieniem istniejących zalesień są atrakcyjne zadrzewienia stanowiące najczęściej obramowanie cieków oraz występujące w postaci rozrzuconych w przestrzeni kęp w dnach dolin, gdzie trwale i okresowo podmokłe łąki sąsiadują ze zbiorowiskami roślin szuwarowych. Południowo- wschodnia część gminy z dużym kompleksem lasów, charakteryzuje się występowaniem:

- unikalnej roślinności,
- torfowisk niskich,
- śródłądowych słonych łąk oraz

AA

- międzynarodowej rangi ostoi ptactwa.

Omawiany kompleks leśny (wsie: Trzysze, Ewinów) prawie w całości mieści się w **Uniejowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu**. Ponadto obszar chroniony obejmuje: część sołectwa Gąsin i Bądków.

Zgodnie z uchwałą władz wojewódzkich, szczególnymi walorami ekologicznymi charakteryzują się następujące obiekty na terenie gminy:

- 3 zbiorniki wodne we wsi Jeziorko o łącznej powierzchni 1,88 ha
- bagna we wsi Ewinów w leśnictwie Czarny Las o łącznej pow. : 7,34 ha
- bagna we wsi Aleksandrów o pow. : 0,25 ha
- oczka wodne we wsi Ewinów w leśnictwie Czarny Las o łącznej pow.:0,28 ha
- oczka wodne we wsi Gajówka i Jeziorko o pow. : 0,30 ha
- łąki śródleśne ze szczególnie pięknymi widokami o łącznej pow. 4,96 ha
- torfowisko na gruntach wsi Dąbrowa w leśnictwie Słomów o pow. :4,13 ha oraz torfowisko we wsi Józefina o pow. 0,70 ha

wrzosowiska - połacie zwartych kobierców wrzosu; leśnictwo Słomów na gruntach wsi Aleksandrów o pow.: 2,23 ha

Na w/w użytkach ekologicznych można spotkać rośliny objęte ochroną, takie jak: mącznica lekarska , chronione porosty – chrobotek.

Na terenie Leśnictwa Turek - w oddziałach 128c i 134a- występuje Wawrzynek wilczelyko (*Daphne mezereum*), stanowisko liczy około 100 roślin i zajmuje powierzchnię 0,60 ha.

Powołując się na Kompendium Ekologii Gminy Przykona opracowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Ekologicznego Rozwoju Gmin „Sokół” na terenie gminy Przykona występują cenne fragmenty środowiska przyrodniczego, o których warto wspomnieć:

- w leśnictwie Czarny Las, który stanowi największy zwarty kompleks leśny w gminie rośnie ok. 30 ha starodrzewia tzn. lasu, którego wiek szacowany jest na ponad 100 lat,

AA

- na terenie obszarów leśnych leśnictwa Czarny Las zlokalizowano kilkanaście kopców mrówek (mrowiska),
- występowanie bociana czarnego, który jest rzadkością w środowisku polskiej przyrody.

4. Walory krajobrazowo-turystyczne

Walory krajobrazowo-turystyczne wiążą się głównie ze wschodnią częścią gminy z Uniejowskim Obszarem Krajobrazu Chronionego (pas lasu – tzw. Czarny Las) oraz z okolicami zbiornika wodnego „Przykona” omówionych powyżej. Są to miejscowości: Dąbrowa, Trzysze, Ewinów.

5. Zasoby dóbr kultury

Na terenie gminy znajduje się szereg obiektów zabytkowych z przełomu XIX i XX wieku objętych ochroną konserwatorską na mocy art. 11 ustawy z dnia 15.02.1962 r. o ochronie dóbr kultury.

Najcenniejsze z nich to:

- Zespół dworsko-parkowy w Żeroniczkach z przełomu XIX i XX w.;
- Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Nawiedzenia NMP w Psarach z początku XX w. oraz Cmentarz Parafialny Rzymskokatolicki z przełomu XVIII i XIX w.;
- Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Boleszczynie z początku XIX w. oraz Cmentarz Parafialny.

Na terenie gminy znajdują się również obiekty zabytkowe objęte strefą „W” ochrony relikwów archeologicznych oraz strefą „OW” obserwacji archeologicznej. Najważniejsze z nich to:

- Grodzisko pierścieniowate tzw. Smulska Górka z X – XII w.;
- Gródek stożkowaty z XIV w.

.....
I. IV. OCHRONA ŚRODOWISKA I SANITACJA GMINY

1. Zaopatrzenie w wodę

Ujęcia i stacje uzdatniania wody

Zaopatrzenie w wodę odbywa się z czterech własnych ujęć wodociągowych w: Przykonie, Paulinowie, Dąbrowie i Laskach, natomiast dwie miejscowości zaopatrywane są w wodę z ujęć gmin sąsiednich:

- Gąsin z ujęcia gminy Kawęczyn
- Żeroniczki z ujęcia gminy Dobra.

Ujęcia charakteryzują się następującymi parametrami:

- **Przykona** – z tego ujęcia odbywa się zaopatrzenie miejscowości: Przykona, Psary, Olszówka, Bądków Pierwszy, Bądków Drugi, Zimotki.

Decyzja wodno prawna określa m.in. średnie dobowe ilości ujmowanej wody równe 588,0 m³/d i maksymalne godzinowe ilości ujmowanej wody – 42,0 m³/h.

Produkcja wody w 2002 r. wyniosła 76.500 m³, co daje średnio 209,6 m³/d.

Proces uzdatniania wody polega na:

- napowietrzaniu i odgazowaniu wody surowej w aeratorze centralnym ciśnieniowym, współprądowym lub przeciwprądowym przy zapewnieniu 10% -owego stosunku objętości powietrza do objętości wody oraz zachowaniu czasu kontaktu wody podziemnej z powietrzem w aeratorze 120 sekund
- filtracja silnie napowietrzanej wody przez standardowe złoża piaskowe odżelaziająco odmanganiające o łącznej wysokości 140 cm, o średniej granulacji warstwy czynnej 0,8-1,4 mm o wysokości piaskowej warstwy czynnej 1100 mm, z prędkością filtracji przez złoża piaskowe V=10,0 m/h.

Pompy II-go stopnia podają wodę ze zbiornika wyrównawczego do sieci wodociągowej dla potrzeb gospodarczych i przeciwpożarowych.

Stacja zmodernizowana w 1997 r. , w 2002 r. odwiercono trzecią studnię.

AA

Uzdatniona woda spełnia aktualne wymagania dotyczące wody do picia (Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 r., Dz. U. Nr 203, poz. 1718) z wyjątkiem okresowych przekroczeń zawartości amoniaku i manganu.

- **Paulinów** – zaopatruje miejscowości: Aleksandrów, Józefina, Paulinów, Posoka, Radyczyń, Trzysze, Ewinów, Sarbice.

Pozwolenie wodno-prawne określa ilości ujmowanej wody: średniej dobowej – 130,0 m³/d i maksymalnej godzinowej – 15,0 m³/h.

Produkcja wody w 2002 r. wyniosła 47.600 m³, tj. średnio dobowo 130,4 m³/d.

Ujęcie składa się z dwóch studni.

Proces uzdatniania wody polega na:

- napowietrzaniu i odgazowaniu wody surowej w aeratorze centralnym ciśnieniowym, współprądowym lub przeciwprądowym przy zapewnieniu 10% -owego stosunku objętości powietrza do objętości wody oraz zachowaniu czasu kontaktu wody podziemnej z powietrzem w aeratorze 120 sekund

filtracji silnie napowietrzanej wody przez standardowe złożo piaskowe odżelaziająco-odmanganiające o łącznej wysokości 140 cm, o średniej granulacji warstwy czynnej 0,8-1,4 mm o wysokości piaskowej warstwy czynnej 1100 mm, z prędkością filtracji przez złożo piaskowe V=10,0 m/h.

Woda uzdatniona nie odpowiada normom w zakresie zawartości żelaza, manganu i mętności.

- **Dąbrowa** – zaopatruje miejscowości: Wichertów, Smulsko, Boleszczyn, Dąbrowa.

Woda z pozwoleniem wodno-prawnym średnia dobowa ilość ujmowanej wody nie może przekroczyć 15,0 m³/d, natomiast maksymalna godzinowa ilość – 16,0 m³/h.

Produkcja wody w 2002 r. wyniosła 58.800 m³ tj. 161,1 m³/d.

Ujęcie składa się z 2 studni głębinowych.

Instalacja zmodernizowana w 2002 r.

Proces uzdatniania wody polega na:

- napowietrzaniu wody surowej

AA

wody na 2-komorowych filtrach otwartych żelbetowych, o łącznej powierzchni filtracyjnej 12 m². Do czyszczenia filtrów zastosowane są naturalne filtracyjne złoża żwirowo-kwarcowe.

Instalacja wyposażona w zbiornik wyrównawczy o pojemności 150 m³, z których woda jest pompowana pompami do sieci.

Uzdatniona woda odpowiada pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym wymaganiom normy PN-EN 15804:2002.

Źródło wody: Laski, Rogów, Kaczki Plastowe.

Wzrostowo-prawne określa dopuszczalne ilości wody ujmowanej z dwóch studni: maksymalne godzinowe 100 m³/h.

Woda w 2002 r. wyniosła 76.500 m³ tj. średnio 209,6 m³/d.

Instalacja wykonana w 1999 r., uzdatnianie polega na:

czyszczeniu, a następnie

filtracji surowej na 2-komorowych filtrach otwartych żelbetowych o powierzchni 12 m².

Woda jest gromadzona w zbiorniku retencyjnym o pojemności 150 m³ i następnie pompami II stopnia dostarczana do odbiorców.

Uzdatniona woda odpowiada obowiązującym normom sanitarnym

Wzrostowo-prawne w poszczególnych miejscowościach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1

Lp	Miejscowość	Długość sieci wodociągowej Km	Materiał
1	2	3	4

1	Wodociąg Przykona: Przykona Psary Olszówka Bądków I Bądków II	7,2 5,7 1,5 3,1 2,6 0,3	PCV A-C, żel
	Razem:	20,4 km	
2	Wodociąg Laski; Laski Rogów Kaczki Plastowe	6,5 6,8 2,8	PCV, A_C, żel.
	Razem:	16,1 km	
3	Wodociąg Dąbrowa: Wichertów Smulsko Boleszczyn Dąbrowa	5,3 9,7 8,7 3,9	PCV, A-C, żel.
	Razem:	27,6	
4	Wodociąg Paulinów: Aleksandrów Młyniska Jakubka Józefina Paulinów Posoka Radyczyny Trzyszcze Ewinów Sarbice	6,0 2,1 1,4 8,9 1,6 4,3 2,6 1,8 3,4 9,1	PCV,
	Razem:	41,2	
5	Z wodociągu Kowale Pańskie gm. Kawęczyn: Gąsin	4,4	

Sieć jest w dobrym stanie technicznym.

Część sieci jest wykonana z rur azbestowo-cementowych około 16 km, w tym głównie wodociąg Przykona i Laski oraz niewielki odcinek wodociągu Dąbrowa.

Wszystkie miejscowości gminne są zwodociągowane.

2. Gospodarka ściekowa

Oczyszczalnie ścieków

AA

Na terenie gminy Przykona znajdują się trzy oczyszczalnie:

- oczyszczalnia „LEMNA” o wydajności $Q_{\text{śrd}} = 200 \text{ m}^3/\text{d}$ w miejscowości Psary
- oczyszczalnia typu SBR o wydajności $Q_{\text{śrd}} = 100 \text{ m}^3/\text{d}$ w miejscowości Wichertów.
- oczyszczalnia przydomowa typu TOPAS 30 o wydajności $Q_{\text{śrd}} = 5 \text{ m}^3/\text{d}$ obsługująca Szkołę Podstawową w Sarbicach

Oczyszczalnia w m. Psary obsługuje około 1410 mieszkańców miejscowości: Psary, Przykona, Bądków, Żeroniczki. Pozwolenie wodnoprawne na eksploatację urządzeń oczyszczających ścieki dla oczyszczalni „LEMNA” w m. Psary dotyczy odprowadzenia ścieków do rz. Teleszyny w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 200,0 \text{ m}^3/\text{d}; Q_{\text{maxd}} = 298,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

W skład oczyszczalni wchodzi następujące urządzenia i obiekty:

- przepompownia ścieków,
- punkt zlewny ścieków dowożonych z kratą wiszącą ($20 \text{ m}^3/\text{d}$),
- dwie kraty stalowe TKR 300/60 na wlocie do piaskownika,
- żelbetowy piaskownik dwukomorowy o przepływie poziomym ($12 \times 1,3 \text{ m}$, $H = 2,1 \text{ m}$),
- urządzenia do dozowania koagulantu,
- oczyszczalnia „LEMNA” składająca się z dwóch stawów ściekowych:
1 – z systemem napowietrzającym, 2 – doczyszczającym z rzęsą wodną.

Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym Nr RLŚ 6223/29/03 wydanym przez Starostę Tureckiego wartości dopuszczalnych zanieczyszczeń nie powinny przekraczać:

- BZT₅ - $40 \text{ mgO}_2/\text{dm}^3$
- zawiesina ogólna - $50 \text{ mg}/\text{dm}^3$
- ChZT - $150 \text{ mgO}_2/\text{dm}^3$

Pozwolenie wydano 31.10.2003 na okres 10 lat.

Obecnie do oczyszczalni doprowadzane są ścieki w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 110 \text{ m}^3/\text{d}$$

Efekty pracy oczyszczalni są zgodne z pozwoleniem wodno prawnym.

AA

Oczyszczalnia w m. Wichertów obsługuje obecnie około 800 osób z miejscowości: Wichertów, Smulsko, Boleszczyń.

Oczyszczalnia została przekazana do eksploatacji w 2000 roku. Pozwolenie wodno prawne na eksploatację oczyszczalni ścieków typu SBR, wydane 31.10.2003r. na okres 10 lat, dotyczy odprowadzenia ścieków do rowu melioracyjnego szczegółowego (Rów Wichertowski), wpływającego do ciekłu Trzemeszka, w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 106,6 \text{ m}^3/\text{d}; \quad Q_{\text{maxd}} = 127,8 \text{ m}^3/\text{d}$$

W skład oczyszczalni wchodzi następujące urządzenia i obiekty:

- stacja zlewna ścieków dowożonych ($Q_{\text{śrd}} = 20 \text{ m}^3/\text{d}$),
- żelbetowy piaskownik o średnicy 1600 mm z kratą ręczną,
- pompownia ścieków o pojemności $V = 28 \text{ m}^3$,
- reaktor biologiczny SBR napowietrzany powierzchniowo turbiną CROWN,
- zbiornik ścieków oczyszczonych (22 x 15 x 0,6 m),
- zagęszczacz osadu $V = 192 \text{ m}^3$ z urządzeniem mieszającym 220 MS 3,0 – 4,
- składowisko osadów odwodnionych.

Przewidziano stanowisko odwadniania osadów ściekowych za pomocą przewoźnej prasy filtracyjnej. Obecnie rozwiązanie to nie funkcjonuje. Zgodnie z pozwoleniem wodno prawnym wartości dopuszczalnych zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach nie powinny przekraczać:

- BZT₅   - 25 mg O₂/dm³
- zawiesina ogólna   - 35 mg/dm³
- ChZT   - 125 mg O₂/dm³

Obecnie do oczyszczalni w Wichertowie doprowadzane są ścieki w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 58 \text{ m}^3/\text{d}$$

Oczyszczalnia spełnia wymagania pozwolenia wodno prawnego.

Ponadto w miejscowości Sarbice zainstalowano **oczyszczalnię przydomową typu TOPAS 30** obsługującą Szkołę Podstawową wraz z mieszkaniami nauczycieli. .

AA

Oczyszczalnia biologiczna TOPAS 30 z nisko obciążonym osadem czynnym jest prostopadłościennym zbiornikiem, wykonanym z płyt polietylenowych. Oczyszczalnia wyposażona jest w zbiornik aktywacyjny, zbiornik wyrównawczy, zbiornik uzupełniający i osadnik wtórny. Przepustowość rzeczywista oczyszczalni, średnia dobowa – 3,980 m³/d

Przepustowość maksymalna istniejących urządzeń do oczyszczania ścieków, średnia dobowa – 5,0 m³/d, natomiast przepustowość dobową maksymalną - 6,0 m³/d

Sieć kanalizacyjna

Dotychczas skanalizowano, całkowicie lub częściowo, następujące miejscowości: Przykona, Psary, Wichertów, Boleszczyn, Bądków, Smulsko, Żeroniczki.

Łączna długość sieci kanalizacyjnej jest równa 33,5 km plus 11,3 km – przykanaliki. Sieć wykonana z PCV jest w dobrym stanie technicznym.

Do zbiorczej sieci kanalizacyjnej jest podłączonych 2210 osób, czyli 53% mieszkańców gminy.

.....
..

3. Zaopatrzenie w ciepło i energię elektryczną, technologiczne źródła zanieczyszczenia powietrza

Obecnie wszyscy mieszkańcy gminy są zaopatrzeni w energię elektryczną. Sieć energetyczna jest na bieżąco rozbudowywana i modernizowana. Rozbudowa dotyczy głównie nowych osiedli mieszkalnych i terenów przeznaczonych pod rekreację.

Przeważają indywidualne źródła ciepła. Mieszkańcy gminy korzystają z konwencjonalnych źródeł zaopatrzenia w ciepło, większość stanowią piece opalane węglem, sporadycznie olejem opałowym lub gazem.

Wszystkie budynki użyteczności publicznej są wyposażone w nowoczesne kotłownie, w których nośnikiem ciepła jest olej opałowy.

Na terenie gminy jest 8 takich kotłowni w budynkach:

- Urzędu Gminy,
- Szkoły Podstawowej w Przykonie,
- Hali sportowej w Przykonie,
- Gimnazjum w Przykonie,
- Przedszkola Samorządowego w Przykonie,
- Szkoły Podstawowej w Sarbicach,
- Szkoły Podstawowej w Boleszcznie
- Ośrodka Zdrowia i Apteki.

Kotłownie są wyposażone w kotły wodne niskociśnieniowe o mocy cieplnej poniżej 0,5 MW opalane olejem opałowym typu Torus lub Viessmann.

Przez gminę, wzdłuż drogi krajowej nr 72, przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia 250 DN. Jest to przewód tranzytowy i obecnie na terenie gminy brak sieci rozdzielczej.

O stanie powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł, z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze.

AA

Emisją zanieczyszczeń nazywamy wprowadzenie do atmosfery substancji stałych, ciekłych lub gazowych. Wielkość emisji zanieczyszczeń określa się jako ilość substancji wyemitowanej w jednostce czasu. Na przenoszenie zanieczyszczeń z dużych punktowych źródeł emisji - emisja wysoka - na znaczne odległości - zanieczyszczenia transgraniczne - wpływają warunki klimatyczne. W przypadku emisji niskiej mogą one potęgować uciążliwości dla najbliższego otoczenia.

Głównym źródłem emisji wysokiej mającym wpływ na zanieczyszczenie obszaru gminy Przykona jest Elektrownia „Adamów”.

Obiekt jest zlokalizowany w odległości około 500 m od granicy zachodniej gminy na zachód od miejscowości Laski, przy wschodniej granicy miasta Turek. Elektrownia posiada moc zainstalowaną 600 MW i składa się z 5 bloków energetycznych o mocy 120 MW każdy; źródła ciepła o wydajności 93 MW termicznych, z którego wykorzystuje się około 30 – 40 MW. Elektrownia jest wyposażona w urządzenia do redukcji emitowanych zanieczyszczeń w 99,5% wytwarzanych zanieczyszczeń. Kontrole WIOŚ nie wykazują przekroczeń wielkości emisji zanieczyszczeń określonej w pozwoleniu.

Na terenie gminy nie występują instalacje, które wymagają uzyskania pozwolenia na wprowadzanie do powietrza gazów lub pyłów.

Największe ilości zanieczyszczeń na terenie gminy emitują źródła niskiej emisji, takie jak małe kotłownie przydomowe opalane węglem kamiennym, a także szlaki komunikacyjne.

Pomiary emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego prowadzone są na terenie Turku przy ul. Uniejowskiej. Prowadzone są pomiary emisji pyłu zawieszonego, SO₂ oraz NO₂, opadu pyłu i aldehydu mrówkowego. Nie stwierdza się przekroczeń dopuszczalnych stężeń wymienionych wyżej zanieczyszczeń w odniesieniu do roku, jednak obserwuje się sezonowy wzrost zanieczyszczeń związanych z energetycznym spalaniem paliw.

Według badań WIOŚ przeprowadzonych w okresie X 2000 – IX 2001 emisja dwutlenku azotu na obszarze powiatu tureckiego była równa od 10 do 15 µg/m³, natomiast dwutlenku siarki wahała się od 6 do 8 µg/m³.

AA

4. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Stan gospodarki odpadami na terenie gminy został opisany w „Planie gospodarki odpadami dla gminy Przykona”.

Ochrona gleby

Nabiera szczególnego znaczenia w dobie powszechnego stosowania środków chemicznych i nawozów w uprawach polowych. Gmina wspiera działania edukacyjne skierowane do środowiska rolników, poprzez udostępnianie pomieszczeń na szkolenia, poprzez współpracę z instytucjami zajmującymi się profesjonalnie edukacją rolniczą. W urzędzie gminy funkcjonuje punkt konsultingowy Ośrodka Doradztwa Rolniczego, który w swoim zakresie także prowadzi szkolenia z zakresu stosowania środków chemicznych oraz propaguje powstawanie ekologicznych gospodarstw rolnych.

5. Ochrona przyrody

Działania podejmowane na terenie gminy mające na celu poprawę stanu przyrody:

- zadrzewianie, zalesianie i tworzenie skupisk lesistości

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przykona” naniesiono 19 kompleksów leśnych. Projektem granicy polno-leśnej objęte są grunty orne klasy VI do VIz, użytki zielone klas V do VI oraz nieużytki przyległe do lasów państwowych i prywatnych. Na tych terenach preferowany jest leśny kierunek zagospodarowania. Uporządkowanie przestrzeni polno-leśnej wynika z potrzeby poprawy warunków środowiska przyrodniczego, a w szczególności zwiększenia możliwości retencjonowania wody, ograniczenia erozji wodnej i wietrznej;

- zapewnienie różnorodności biologicznej i równowagi przyrodniczej

.....

AA

liniowych w planie Zagospodarowania przestrzennego gminy Przykona wyznaczono obszary ograniczonego użytkowania o szerokości:

- po 35 m od osi linii w obu kierunkach dla sieci o napięciu 220 kV
- po 19 m od osi linii w obu kierunkach dla sieci o napięciu 110 kV

Na obszarze ograniczonego użytkowania wzdłuż linii ustalono następujące zasady:

- 1) zakazuje się lokalizowania miejsc stałego przebywania ludzi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną
- 2) zakazuje się lokalizowania budynków mieszkalnych i wymagających szczególnej ochrony jak szpitale, internaty, żłobki, przedszkola i podobne.

7. Ochrona przed hałasem.

Klimat akustyczny zależy od zagospodarowania i użytkowania rozpatrywanego obszaru. Obszar gminy Przykona jest użytkowany w przeważającej części rolniczo i ma stosunkowo dobrze rozwiniętą sieć dróg łączącą poszczególne miejscowości. Klimat akustyczny gminy jest kształtowany głównie przez środki transportu oraz maszyny rolnicze, a jego natężenie zależy od pory roku i cyklu prac polowych. Największe natężenie hałasu występuje na terenach położonych w pobliżu obiektów użyteczności publicznej i zakładów rzemieślniczych, wszędzie tam, gdzie jest wzmożony ruch środków transportu.

Brak aktualnych pomiarów natężenia hałasu z terenu gminy Przykona. Lokalnym emitorem hałasu jest Kopalnia Węgla Brunatnego „Adamów”. Urządzenia związane z procesem wydobywczym emitują hałas bezpośrednio do środowiska. Jego intensywność jest największa w miejscu prowadzenia eksploatacji. Zasięg hałasu od maszyn górniczych wynosi 50-60 m od wyrobiska.

AA

V. AKTUALNA POLITYKA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Rada Gminy Przykona Uchwałą Nr XXIII/143/00 z dnia 29 września 2000r. przyjęła Strategię Rozwoju Gminy Przykona. Zgodnie z cytowanym dokumentem „Misją Gminy Przykona jest zrównoważony, trójkierunkowy rozwój gminy wykorzystujący w jak największym stopniu zasoby lokalne i uwzględniający obecny stan zagospodarowania przestrzennego”. Jako jeden z głównych kierunków rozwoju przyjęto: przygotowanie w sołectwach: Dąbrowa i Radyczyny obszarów dogodnych do uprawiania rekreacji i stworzenia działalności agroturystycznej jako alternatywnego źródła dochodu dla mieszkańców. W wyniku rekultywacji o kierunku wodnym terenów powstałych po odkrywkowej działalności Kopalni Węgla Brunatnego „Adamów” powstał zbiornik wodny „Przykona”. Wokół zbiornika Gmina posiada 20 ha terenu z przeznaczeniem pod budownictwo letniskowe i rekreację. Projektowane są także działki przeznaczone pod lokalizację obiektów infrastruktury i obsługi rekreacji.

Na obszarze gminy Przykona funkcjonują gospodarstwa ekologiczne i agroturystyczne, które są wspomagane przez władze gminne. Głównie w zakresie promocji i popularyzacji. Działania te stanowią uzupełnienie szeroko rozumianej edukacji ekologicznej.

Gospodarstwa rolne proponują oprócz produktów rolnych również bogatą ofertę usług. Propozycja edukacyjna gospodarstw pozwala poznać osobom je odwiedzającym kulturę regionu i miejscowe sposoby gospodarowania.

AA

II. DIAGNOZA STANU – MOCNE I SŁABE STRONY

Lp	Dziedzina	Mocne strony	Słabe strony
1.	Zaopatrzenie w wodę	<p>Ilość wody ujmowanej z ujęć jest znacznie mniejsza niż zasoby dyspozycyjne;</p> <p>Wszystkie 4 ujęcia komunalne składają się z więcej niż jednej studni, co daje możliwość pracy przemiennej poszczególnych ujęć np. w celu ich konserwacji i zapewnia ciągłość dostaw wody do urządzeń uzdatniających;</p>	<p>Okolo 16 km sieci wodociągowej jest wykonanej z rur azbesto-cementowych, które mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi i dla środowiska;</p> <p>Jakość wody pochodzącej z wodociągu Paulinów, zaopatrującego okolo 1000 osób, nie spełnia norm jakościowych wody do picia, wynika to głównie z przestarzałych urządzeń pracujących na stacji uzdatniania wody;</p>
2.	Unieszkodliwianie ścieków	<p>Okolo 50% mieszkańców gminy jest podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej;</p> <p>Wszystkie obiekty użyteczności publicznej, w tym placówki oświatowe są podłączone do zbiorczej sieci kanalizacyjnej lub są wyposażone we własne oczyszczalnie (szkoła w Sarbicach)</p>	<p>Brak systemów unieszkodliwiania ścieków na Obszarze Chronionego Krajobrazu.</p>

AA

3.	Zaopatrzenie w ciepło i energię elektryczną	<p>Dobry stan powietrza w gminie sprzyjający rozwojowi turystyki, Możliwość rozwoju gazownictwa w oparciu o gazociąg wysokiego napięcia przechodzący przez gminę,</p> <p>Ze względu na duży udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej gminy, potencjalna możliwość wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii takich jak energia biomasy (słoma),</p>	<p>Duży udział małych źródeł energii opalanych paliwem stałym, głównie węglem kamiennym w pokryciu całkowitego zapotrzebowania na energię cieplną mieszkańców.</p>
4.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	<p>Objęcie systemem zbiórki odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy; Wdrażanie systemu zbiórki surowców wtórnych</p>	<p>Istniejący system zbiórki odpadów komunalnych polegający na rozstawieniu dużych kontenerów o poj. 7 m³ we wszystkich miejscowościach gminy nie zapewnia takiej efektywności jak zbiórka odpadów „u źródła” i zdarza się, że mieszkańcy wyrzucają odpady w miejscach przypadkowych ze względu na konieczność dojścia do miejsca ustawienia kontenera;</p> <p>Ciągle stosunkowa niewielka ilość odzyskiwanych surowców wtórnych</p>

.....

AA

III. DŁUGOTERMINOWE CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Ochrona wód

Celem ochrony wód (zgodnie z art. 38 ust. 2 i 3 Prawa wodnego) jest utrzymanie lub poprawa jakości wód, biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na obszarach zalewowych, tak aby osiągnęły co najmniej dobry stan ekologiczny (pojęcie to definiuje art. 9 ust. 1 pkt 2 Prawa wodnego jako stan zasobów wodnych, w którym wartości elementów jakości biologicznej właściwej dla danego rodzaju wód powierzchniowych wykazują niskie poziomy degradacji na skutek działalności człowieka, przy czym są to niewielkie odchylenia od wartości, jakie zwykle towarzyszą temu rodzajowi zasobów wodnych w niezakłóconych warunkach) i w zależności od potrzeb nadawały się do:

- zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia;
- bytowania ryb w warunkach naturalnych oraz umożliwiających ich migrację;
- rekreacji oraz uprawiania sportów wodnych.

Ochrona wód polega w szczególności na:

- unikaniu, eliminacji i ograniczaniu zanieczyszczenia wód, w szczególności zanieczyszczenia substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego;
- zapobieganiu niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody albo naturalnych poziomów zwierciadła wody.

Kierunki działań:

- ochrona zasobów wodnych poprzez:
  - wprowadzenie zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego o ochronie naturalnych zbiorników retencyjnych takich jak: bagna i tereny podmokłe oraz odtwarzanie zanikających drobnych zbiorników wodnych,
- tworzenie i modernizacja systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- dalsza racjonalizacja zużycia wody,
- ograniczanie spływu powierzchniowego, zgodnie z Dyrektywą 91/676/EWG o ochronie wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, która nakłada na państwa członkowskie obowiązek przestrzegania tzw. Kodeksu dobrych praktyk rolnych,

AA

- monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych w porozumieniu z Inspektoratami Ochrony Środowiska.

2. Ochrona powietrza

Ochrona powietrza (zgodnie z art. 85 ustawy Prawo ochrony środowiska) polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Kierunki działań:

- zmniejszenie zużycia energii poprzez przeprowadzanie termomodernizacji – ocieplania budynków, wymiany stolarki, wprowadzenie liczników ciepła;
- ograniczanie niskiej emisji poprzez rozwój gazyfikacji, modernizację istniejących kotłowni, przechodzenie z paliw stałych na gaz płynny lub olej opałowy oraz rozwój niekonwencjonalnych źródeł energii w tym odnawialnej – głównie działania informacyjne i promocyjne.

3. Ochrona powierzchni ziemi

Ochrona powierzchni ziemi polega na zapewnieniu jak najlepszej jej jakości, w szczególności poprzez:

- racjonalne gospodarowanie;
- zachowanie wartości przyrodniczych;
- zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania;
- ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania;
- utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów;
- doprowadzenie jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane;

AA

- zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury (art. 101 ustawy Prawo ochrony środowiska).

4. Ochrona przed hałasem i polami elektromagnetycznymi

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie;
- zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany (art. 112 Prawa ochrony środowiska).

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega z kolei na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. (art. 121 Prawa ochrony środowiska).

5. Ochrona kopalni

Zgodnie z art. 125 i 126 Prawa ochrony środowiska, złoża kopalni podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalni, w tym kopalni towarzyszących.

Eksplorację złóż kopaliny prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny.

Podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący te eksploatację jest obowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze.

.....

AA

6. Ochrona przyrody i krajobrazu

Ochrona zwierząt i roślin polega na:

- zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi biologicznej;
- tworzeniu warunków prawidłowego rozwoju i optymalnego spełniania przez zwierzęta i roślinność funkcji biologicznej w środowisku;
- zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpływać na zasoby oraz stan zwierząt i roślin;
- zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody.

Ochrona jest realizowana poprzez:

- obejmowanie ochroną obszarów i obiektów cennych przyrodniczo;
- ustanawianie ochrony gatunków zwierząt oraz roślin;
- ograniczanie możliwości pozyskiwania dziko występujących zwierząt oraz roślin;
- odtwarzanie populacji zwierząt i stanowisk roślin oraz zapewnianie reprodukcji dziko występujących zwierząt i roślin;
- zabezpieczanie lasów i zadrzewień przed zanieczyszczeniem i pożarami;
- ograniczanie możliwości wycinania drzew i krzewów oraz likwidacji terenów zieleni;
- zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, zwłaszcza gdy przemawiają za tym potrzeby związane z zapewnieniem różnorodności biologicznej, równowagi przyrodniczej i zaspokajania potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych ludzi;
- nadzorowanie wprowadzania do środowiska organizmów genetycznie zmodyfikowanych (art. 127 Prawa ochrony środowiska).

AA

- rozbudowę sieci kanalizacyjnej w Psarach i podłączenie kolejnych 50 mieszkańców;
- rozbudowę sieci kanalizacyjnej wzdłuż drogi wojewódzkiej w kierunku Turku (obszar planowanej aktywizacji gospodarczej);
- rozbudowę sieci kanalizacyjnej w kierunku zbiornika na planowane tereny rekreacyjne wokół zbiornika i miejscowość Dąbrowa, dla około 60 mieszkańców Dąbrowy i około 200 turystów;

Uwaga: Ze względu na odprowadzanie ścieków po oczyszczeniu na oczyszczalni Lemna do rzeki Teleszyny przed punktem zasilania zbiornika „Przykona”, należy rozważyć możliwość przerzutu odpływu z oczyszczalni poza zbiornik; Przed realizacją inwestycji wskazana jest ocena wpływu ścieków oczyszczonych na jakość wód rzeki Teleszyny (zasilających zbiornik, którego jedną z podstawowych funkcji ma być rekreacja).

- dociążeniu oczyszczalni ścieków w Wichertowie poprzez:
  - rozbudowę sieci kanalizacyjnej na część miejscowości Bądków Drugi i podłączenie około 120 mieszkańców;
- budowie sieci kanalizacyjnej dla Rogowa i Lasek i połączenie tych miejscowości poprzez Żuki do zbiorczej sieci kanalizacyjnej oczyszczalni w Turku (Wariant I) lub budowie lokalnej oczyszczalni dla tych miejscowości, dla 487 mieszkańców (90% mieszkańców Rogowa i Lasek) (Wariant II);
- budowie 3 lokalnych oczyszczalni ścieków dla części o zwartej zabudowie miejscowości: Gąsin, Radyczyny i Ewinów-Trzysze, dla liczby mieszkańców w kolejnych miejscowościach równej: 180, 120, 250.

Zgodnie z tą koncepcją do sieci zbiorczej **docelowo będzie podłączonych około + 3477 mieszkańców (w tym 2210 skanalizowano dotychczas), czyli 84% wszystkich mieszkańców.**

Zakres zadań inwestycyjnych przedstawia się następująco:

.....
..

AA

Lp	Zadanie inwestycyjne	Liczba planowanych do podłączenia mieszkańców	Zakres zadania inwestycyjnego	
			Wariant I	Wariant II
1.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Psarach i podłączenie do sieci zbiorczej oczyszczalni w Psarach – Z1.5	50	Sieć grawitacyjna – 600 m	
2.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej wzdłuż drogi wojewódzkiej w kierunku Turku (obszar planowanej aktywizacji gospodarczej) – Z1.6	80	Sieć grawitacyjna – 3750 m, Sieć tłoczna – 1450 m, 2 przepompownie	
3.	Rozbudowę sieci kanalizacyjnej w kierunku zbiornika na planowane tereny rekreacyjne wokół zbiornika i miejscowość Dąbrowa – Z1.7	60 mieszkańców + 200 turystów	Sieć grawitacyjna – 3150 m, Sieć tłoczna – 4050 m, 1 przepompownia	

AA

<p>Zadania 1 – 3 wiążą się z oczyszczalnią ścieków w Psarach typu LEMNA, średnia dobową ilość ścieków dopływająca do oczyszczalni docelowo będzie równa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 150 m³/d – obecne obciążenie oczyszczalni (razem ze ściekami dowożonymi), - 190 M x 100 l/Md + 200 T x 80 l/Td = 35 m³/d - 20 m³/d – rezerwa na działalność gospodarczą - łącznie planowana docelowa przepustowość oczyszczalni – 150 m³/d + 35 m³/d + 15 m³/d = 200 m³/d <p>Oczyszczalnia ścieków w Psarach została zaprojektowana na średnią dobową ilość ścieków równą 200 m³/d i nie wymaga rozbudowy w celu zwiększenia przepustowości oczyszczalni, natomiast ze względu na odprowadzanie ścieków oczyszczonych do rz. Teleszyny, która zasila zbiornik rekreacyjny, wymaga rozbudowy o dodatkowy stopień oczyszczania – dezynfekcję.</p>			
4.	Rozbudowę sieci kanalizacyjnej na część miejscowości Bądków II i podłączenie do sieci zbiorczej oczyszczalni w Wichertowie – Z1.8	120	Sieć grawitacyjna – 2450 m, Sieć tłoczna – 400 m, 1 przepompownia
<p>Zadanie 4 wiąże się z oczyszczalnią ścieków w Wichertowie typu SBR, średnia dobową ilość ścieków dopływająca do oczyszczalni docelowo będzie równa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 82 m³/d – obecne obciążenie oczyszczalni (razem ze ściekami dowożonymi), - 120 M x 100 l/Md = 12 m³/d - łącznie planowana docelowa przepustowość oczyszczalni – 82 m³/d + 12 m³/d = 94 m³/d <p>Oczyszczalnia ścieków w Wichertowie została zaprojektowana na średnią dobową ilość ścieków równą 106,6 m³/d i nie wymaga rozbudowy.</p>			

AA

6.	Budowie 3 lokalnych oczyszczalni ścieków dla części o zwartej zabudowie miejscowości: Gąsin, Radyczyny i Ewinów, dla liczby mieszkańców w kolejnych miejscowościach równej: 180, 120, 100 – Z1.10	Gąsin – 180 Radyczyny – 120 Ewinów– Trzysze – 250	Gąsin: Sieć grawitacyjna – 1600 m, Lokalna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 18 m ³ /d; Radyczyny: Sieć grawitacyjna – 1000 m, Lokalna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 12 m ³ /d; Ewinów- Trzysze: Sieć grawitacyjna – 3850 m, Sieć tłoczna – 350 m; 2 przepompownie ścieków; Lokalna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 25 m ³ /d;
----	---	--	--

.....

AA

„Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Przykona”, został opracowywany przez Firmę „Energiconsult” z Kalisza.

Ponieważ wszystkie obiekty komunalne na terenie gminy są wyposażone w nowoczesne kotłownie olejowe, problemem pozostaje zanieczyszczenie powietrza tzw. „niską” emisją z budynków mieszkalnych, gdzie ogrzewanie budynków i przygotowywanie ciepłej wody odbywa się przy pomocy pieców opalanych głównie węglem oraz komunikacją.

Ze względu na uwarunkowania gminy wskazane są następujące kolejne kroki działania prowadzące do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza:

- Budowa sieci rozdzielczej gazu ziemnego w oparciu o gazociąg wysokiego napięcia przechodzący przez teren gminy; budowa sieci rozdzielczej powinna być poprzedzona analizą opłacalności podłączenia nowych odbiorców do sieci gazowej np. metoda UNIDO; Metoda ta umożliwia analizę opłacalnego dla dostawcy gazu, jak i dla inwestora, zasięgu inwestycji, pozwala na negocjowanie ceny sprzedaży gazu, przynoszącej zysk obu zainteresowanym stronom;
- Propagowanie źródeł energii cieplnej wykorzystującej biomasę – słomę i biogaz otrzymywany z fermentacji; podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie związków przyczynowo-skutkowych pomiędzy jakością powietrza a zdrowiem ludzi i wartościami rekreacyjnymi obszaru;
- Propagowanie instalacji z kolektorami słonecznymi do podgrzewania wody i powietrza w domach jednorodzinnych i gospodarstwach rolnych.

Szacuje się, że np. zastąpienie węgla kamiennego przez olej opałowy powoduje obniżenie jednostkowej emisji dwutlenku siarki o około 86% w przypadku przemysłowych, dużych źródeł ciepła i około 73% w przypadku kotłowni lokalnych i palenisk domowych, emisji tlenku węgla odpowiednio o około 98% i 99,6%, emisji pyłu o około 98% w dużych źródłach ciepła i o około 93% w źródłach lokalnych.

Koszty wyżej proponowanych działań to:

- Szacunkowe koszty opracowania analizy opłacalności rozbudowy sieci gazowej – 20 000 zł. – Z2.1;

.....

AA

- Szacunkowe koszty działań edukacyjnych i informacyjnych propagujących wprowadzanie niekonwencjonalnych źródeł energii – 20 000 zł. – Z2.2.

3. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla Gminy Przykona”, opracowanym przez firmę EKO-EFEKT Sp. z o.o.

Zadania z zakresu badania zanieczyszczenia gleb wymagają ciągłych okresowych badań – orientacyjny koszt – 20,0 tys. zł. – Z3.1.

4. Ochrona przyrody i stan estetyczny

W działaniach planistycznych, inwestycyjnych i edukacyjnych należy przyjmować następującą strategię w stosunku do różnych typów zagospodarowania terenu. I tak:

- Na terenach leśnych (w porozumieniu z Nadleśnictwem):
  - zabezpieczenie lasów i zadrzewień przed zanieczyszczeniami i pożarami.
- Na terenach użytkowanych rolniczo z rozproszonym osadnictwem o bogatej strukturze krajobrazu (miejscowości: Dąbrowa, Trzysze, Ewinów):
  - ochrona fragmentów naturalnej roślinności, lasów zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i śródłąkowych, podmokłości i oczek wodnych, starych parków, zadrzewionych cmentarzy, alei i szpalerów przydrożnych, tworzenie lokalnego systemu chronionego krajobrazu, łączącego poszczególne fragmenty między sobą;
  - ochrona roślinności drzewiastej i krzewiastej towarzyszącej zabudowie i propagowanie zabudowy wiejskiej i rekreacyjnej z zielenią;
  - pozostawienie części linii brzegowej zbiornika „Przykona” niezagospodarowanej gospodarczo, lecz zalesionej lub obsadzonej roślinnością, egzekwowanie zakazu grodzenia brzegów wód;
  - ochrona naturalnej roślinności porastającej brzegi cieków wodnych;

I. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ NA LATA 2004-2007 I POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Lp	Nazwa zadania	Opis zadania	Termin realizacji	Koszt realizacji, tys. zł.	Źródła finansowania	Efekt ekologiczny
1. Ochrona wód – gospodarka wodno-ściekowa						
	Zaopatrzenie w wodę	Zgodnie z punktem VIII.1 zadanie Z1.1	2004 – 2005	200,0	Budżet gminy, fundusze ekologiczne	Poprawa jakości wody dostarczanej do sieci
		Z1.2	2004 – 2005	150,0	Budżet gminy, fundusze ekologiczne	Poprawa jakości wody dostarczanej do sieci
		Z1.3	2004 – 2007	800,0	Budżet gminy, fundusze ekologiczne	Zapobieganie wtórnemu zanieczyszczeniu wody
		Z1.4	2004 – 2007	250,0	Budżet gminy, fundusze ekologiczne	Zwiększenie liczby odbiorców wody z sieci
	Gospodarka ściekowa	Z1.5		120,0	Budżet gminy, fundusze ekologiczne	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej

		Z1.6		950,0	Budżet gminy, fundusze ekologiczne	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej
		Z1.7		895,0	Budżet gminy, fundusze ekologiczne	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej
		Z1.8		570,0	Budżet gminy, fundusze ekologiczne	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej
		Z1.9		W.I 1350,0 W.II 1790,0	– Budżet gminy, fundusze ekologiczne – ekologiczne	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej
		Z1.10		1860,0	Budżet gminy, fundusze ekologiczne	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej – ochrona Obszaru Chronionego Krajobrazu
2. Ochrona powietrza						
	Zaopatrzenie w ciepło i energię elektryczną	Z2.1	2004	20,0	Budżet gminy	Obniżenie niskiej emisji
		Z2.2	2004	20,0	Budżet gminy	Obniżenie niskiej emisji
3. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi						
		Zgodnie z Planem gospodarki odpadami				Porządkowanie gospodarki odpadami wpłynie na poprawę stanu środowiska (jakości wód i gleb) oraz poprawi stan estetyczny gminy
		Z3.1	2004 - 2007	20,0	Budżet gminy	Kontrola stopnia zanieczyszczenia gleby w celu umożliwienia podejmowania działań związanych z zapobieganiem zanieczyszczeniu
4. Ochrona przyrody i stan estetyczny						
		Z4.1	2004		Budżet gminy	Ochrona cennych okazów pomników przyrody

	Z4.2	2004 - 2007		Budżet gminy, prywatni sponsorzy	Odbudowa bioróżnorodności na terenach eksploatowanych przez kopalnię, poprawa stanu estetycznego gminy
	Z4.3	2004		Budżet gminy, WFOŚiGW	Rozwój turystyki „kontrolowanej”
	Z4.4	2004 – 2007		Budżet gminy	Poprawa świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody

X. MONITORING I ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ PROGRAMU

Monitoring dostarcza informacji w oparciu o które można ocenić, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

- monitoring jakości środowiska,
- monitoring polityki środowiskowej.

Obydwa rodzaje monitoringu są ze sobą ściśle powiązane. Monitoring jakości środowiska jest wykorzystywany w definiowaniu polityki ochrony środowiska.

W okresie wdrażania niniejszego programu, monitoring także będzie wykorzystywany dla uaktualnienia polityki ochrony środowiska. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian.

Informacja o stanie środowiska jest niezbędna do ustanawiania priorytetów ochrony środowiska, do monitorowania, egzekwowania i przestrzegania przepisów ochrony środowiska, do integrowania polityki. Powinna służyć zarówno podejmującym decyzje, jak i społeczeństwu, sektorowi prywatnemu, pozarządowym organizacjom ekologicznym i wszystkim zainteresowanym grupom.

Monitoring stanu środowiska

Monitoring - system kontroli stanu środowiska - jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Monitoring polityki ekologicznej

Monitoring polityki ochrony środowiska oznacza, że wdrażanie Programu będzie polegało regularnej ocenie. Monitoring ten będzie obejmował:

- określenie stopnia wykonania działań,
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn tych rozbieżności.

Koordinator wdrażania programu będzie oceniał co dwa lata stopień wdrożenia Programu. W latach 2004-2005 na bieżąco, będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2005 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wkład dla następnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane działania na lata 2006-2010, z uszczegółowieniem działań na lata, tj. 2006 i 2007. Ten cykl będzie się powtarzał co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej co cztery lata i polityki długoterminowej co sześć lat.

Zarządzanie programem

Efektywne wdrażanie niniejszego opracowania wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także dobrej współpracy między wszystkimi instytucjami (organizacjami) włączonymi w zagadnienia ochrony środowiska. Wdrażanie polityki długoterminowej oraz strategii krótkoterminowej rozpocznie się w okresie zmian systemu prawnego, wynikających z dostosowania polskiego ustawodawstwa do przepisów Unii Europejskiej. Zmiany te mogą mieć wpływ na strukturę zarządzania środowiskiem, a co za tym idzie na strukturę zarządzania Programem.

Mierniki realizacji programu

Do szczególnie ważnych wskaźników stopnia realizacji "II Polityki ekologicznej państwa" należy zaliczyć:

- ocena dotrzymania norm jakości poszczególnych komponentów środowiska, określonych wymogami prawnymi,
- stopień zmniejszenia różnicy (w %) między faktycznym zanieczyszczeniem środowiska (np. depozycją lub koncentracją poszczególnych zanieczyszczeń), a naukowo uzasadnionym zanieczyszczeniem dopuszczalnym (ładunkiem krytycznym),
- stopień zmniejszenia zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz stopień zmniejszenia całkowitych przepływów materiałowych w gospodarce,

- stopień zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów i emitowanych zanieczyszczeń w przeliczeniu na jednostkę dochodu narodowego lub wielkość produkcji,
- stosunek uzyskiwanych efektów ekologicznych do ponoszonych nakładów (dla oceny programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska),
- poprawa techniczno-ekologicznych charakterystyk materiałów, urządzeń, produktów (np. zawartości ołowiu w benzynie, poziomu hałasu w czasie pracy samochodu itp.).

Poza wymienionymi głównymi wskaźnikami przy ocenie skuteczności realizacji "II Polityki ekologicznej państwa" oraz "Programu ochrony środowiska Gminy Przykona" będą stosowane wskaźniki szczegółowe stanu środowiska:

- zmniejszenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, poprawy jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, poprawy jakości wody do picia oraz spełnienia przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej;
- poprawy jakości powietrza - zmniejszenia niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza;
- zmniejszenia ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenia zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenia zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych;
- ograniczenia degradacji gleb, zmniejszenia powierzchni obszarów zdegradowanych na terenach przemysłowych, likwidacji starych składowisk odpadów, zwiększenia skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenia pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych;
- wzrostu lesistości województwa, rozszerzenia renaturalizacji obszarów leśnych oraz wzrostu zapasu i przyrostu masy drzewnej, a także wzrostu poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawy stanu zdrowotności lasów będących pod wpływem zanieczyszczeń powietrza, wody lub gleby;
- zahamowania zaniku gatunków roślin i zwierząt oraz zaniku ich naturalnych siedlisk, a także pomyślnych reintrodukcji gatunków;

- zmniejszenia negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowania estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą;

Wskaźnikami pośrednimi stopnia realizacji Programu będą wskaźniki społeczno - ekonomiczne:

- poprawy stanu zdrowia obywateli, mierzonego przy pomocy takich mierników jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności,
- zmniejszenia tempa przyrostu obszarów wyłączanych z rolniczego i leśnego użytkowania dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materialnych;
- corocznego przyrostu netto miejsc pracy w wyniku realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska;
- spójności i efektywności działań w zakresie monitoringu i kontroli;
- zakresu i efektów działań edukacyjnych oraz stopnia udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych;
- opracowywania i realizacji przez grupy i organizacje pozarządowe projektów na rzecz ochrony środowiska.

Ocena stopnia realizacji Programu

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań będzie wysokość ponoszonych nakładów finansowych oraz uzyskiwane efekty rzeczowe. Uzyskiwane efekty rzeczowe, zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm komponentów środowiska, dokonaną w ramach systemu monitoringu, ilustrować będą zaawansowanie realizacji Programu w skali rocznej i umożliwiać dokonywanie niezbędnych korekt na bieżąco.

Spis treści

I.WSTĘP.....	1
II.CHARAKTERYSTYKA OBSZARU.....	2
1.Charakterystyka geograficzno-fizjograficzna.....	2
2.Zagospodarowanie obecne i planowane.....	3

3.Charakterystyka społeczno-gospodarcza.....	4
I.CHARAKTERYSTYKA STANU ŚRODOWISKA.....	6
1.Zasoby wodne.....	6
2.Gleby i zasoby surowców mineralnych.....	7
3.Zasoby leśne i obszary prawnie chronione.....	8
4.Walory krajobrazowo-turystyczne.....	10
5.Zasoby dóbr kultury.....	10
I.IV. OCHRONA ŚRODOWISKA I SANITACJA GMINY.....	11
1.Zaopatrzenie w wodę.....	11
2.Gospodarka ściekowa.....	14
3.Zaopatrzenie w ciepło i energię elektryczną, technologiczne źródła zanieczyszczenia powietrza.....	18
4.Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.....	20
5.Ochrona przyrody	20
6.Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.....	21
7.Ochrona przed hałasem.....	22
V.AKTUALNA POLITYKA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	23
II.DIAGNOZA STANU – MOCNE I SŁABE STRONY.....	24
III.DŁUGOTERMINOWE CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	27
1.Ochrona wód.....	27
2.Ochrona powietrza.....	28
3.Ochrona powierzchni ziemi.....	28
4.Ochrona przed hałasem i polami elektromagnetycznymi.....	29
5.Ochrona kopalin.....	29
6.Ochrona przyrody i krajobrazu.....	30
I.ZADANIA DO REALIZACJI W POSZCZEGÓLNYCH DZIEDZINACH OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2004 - 2007.....	31
1.Ochrona wód i zasobów wodnych.....	31
2.Ochrona powietrza.....	37
3.Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.....	39
4.Ochrona przyrody i stan estetyczny.....	39
I.HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ NA LATA 2004-2007 I POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	41
X.MONITORING I ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ PROGRAMU.....	44